

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 65/2014-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť R. Š., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 6/2013 a jeho uznesením z 25. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2013 doručená sťažnosť R. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 6/2013 a jeho uznesením z 25. septembra 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK 2 Tš/17/2005 zo 17. septembra 2007 (ďalej len „odsudzujúci rozsudok“) v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Toš/10/2007 z 27. októbra 2009 uznaný za vinného zo spáchania trestného činu vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 a § 219 ods. 1 a 2 písm. c) a písm. h) Trestného zákona v znení platnom do 31. júla 2001. Sťažovateľ uviedol, že proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), i) a n) Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného namieta „*protiústavnosť vzniku Špeciálneho súdu*“, ktorú „*konštatoval Ústavný súd SR nálezom sp. zn. PL. ÚS 17/08*“, a poukazuje na to, že „*protiústavný súd nemôže vyniesť ústavne súladný rozsudok*“, a preto takéto konanie považuje za porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj zásady vyjadrenej v čl. 1 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ sa v sťažnosti taktiež vyjadruje k „*prerozdeleni(u) veci*“, keď v jeho trestnej veci došlo k vylúčeniu ekonomickej časti obžaloby (od násilnej trestnej činnosti) na samostatné konanie, ale podľa jeho názoru na úkor náležitého zistenia skutkového stavu veci, čím došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho „*práva na obhajobu, prezumpciu nevinny a spravodlivosti konania*“. Sťažovateľ uvádza, že špeciálny súd v odsudzujúcom rozsudku ako motív ustálil „*úmysel zbaviť sa M. za účelom prevzatia organizácie trestnej činnosti, na ktorej som sa mal spolupodieľať a tak získať majetkový prospech..., avšak o ekonomickej časti obžaloby rozhodol špeciálny súd (v identickom zložení senátu) až rozsudkom z 28. 04. 2008 sp. zn. PK-2 Tš/29/2006-1*“. Práve toto považuje sťažovateľ za dôvod, „*pre ktorý nemala byť prerozdelená obžaloba, pretože v konaní pod PK-2 Tš/17/05 sa ustálil motív, ktorý sa mal zisťovať až v konaní PK-2 Tš 29/06*“. Preto vyjadruje nesúhlas s názorom dovolacieho súdu, podľa ktorého rozdelenie veci nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a zastáva názor, že bolo

povinnosťou dovolacieho súdu subsumovať dovolací argument o rozdelení vecí pod správny dovolací dôvod, a tak ho preskúmať.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že:

„1. Základné právo R. Š. na spravodlivý súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 09. 2013 pod sp. zn. 1 Tdo V 6/2013.

2. Základné právo R. Š. na spravodlivý súd podľa a obhajobu v spojení so zásadou prezumpcie neviny podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 ods. 2 a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 09. 2013 pod sp. zn. 1 Tdo V 6/2013.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 09. 2013 pod sp. zn. 1 Tdo V 6/2013 zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje znovu vo veci konať a rozhodnúť.“

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh (v danom prípade sťažnosť) predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej petitu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu. Podstata sťažovateľových námietok spočíva v tom, že o jeho trestnej veci rozhodol podľa jeho názoru „*neústavný súd*“, že rozdelenie trestnej veci na tri samostatné konania je nelogické a nepresvedčivé a neboli pre neho naplnené zákonné predpoklady, ako aj že v jeho konkrétnom prípade chýbal motív, ktorým mala byť snaha získať majetkový prospech. Tieto pochybenia sťažovateľ namietal v rámci dovolacieho konania, avšak podľa neho najvyšší súd sa s jeho námietkami nevysporiadal v požadovanej kvalite, a preto jeho rozhodnutie, ako aj postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, označil za také, ktoré porušujú jeho v sťažnosti označené základné práva podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (odsek 2). Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu (odsek 3).

Podľa čl. 6 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (odsek 1). Každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom (odsek 2).

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu,
- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby,
- c) obhajovať sa osobne alebo pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak o to záujmy spravodlivosti požadujú,
- d) vypočuť alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe,
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto uznesenia najvyšší súd uviedol podstatu rozhodnutí špeciálneho súdu a najvyššieho (odvolacieho) súdu, teda okolností daného prípadu, na základe ktorých bola vyslovená vina sťažovateľa (a ďalších spoluobvinených) a uložený trest. Dovolací súd ďalej uviedol, že sťažovateľ uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), i) a n) Trestného poriadku, a teda že vo veci rozhodol nepríslušný súd, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, ako aj že dovolanie je možné podať aj vtedy, ak bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie a súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

Najvyšší súd ďalej poukázal na sťažovateľove argumenty obsiahnuté v dovolaní a ďalej uviedol, že *„obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom však v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.*

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdov je určený na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb, tak ako to vyplýva z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, resp. aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por. Dovolateľ však svoje dovolanie koncipuje mimo stanoveného rámca.

Dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba odvolací súd, pretože dovolací súd nie je

všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúvanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd po splnení povinnosti predbežného preskúmania dovolania vyplývajúcej z § 378 Tr. por. zistil, že dovolacie námietky sú v podstate polemikou s tým, ako prvostupňový súd hodnotil dôkazy, prečo ich považoval za postačujúce na ustálenie skutkového stavu a aké závery z nich vyvodil. Podstatnú časť námietok uvedených v dovolaní obvinený uviedol už v odvolacom konaní (odvolanie z 18. 10. 2007 a doplnené odvolanie z 21. 10. 2009, zv. 60). So všetkými sa zaoberal odvolací súd, ktorý sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd vychádzal aj v tomto prípade zo zákonného imperatívu, podľa ktorého dovolací súd nemôže skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011). Musel vychádzať z toho, že skutok, pre ktorý bol obvinený uznaný za vinného, bol úplne a správne zistený, a preto nemohol tento skutok žiadnym spôsobom meniť.“.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že «je naplnený vtedy, ak neboli dodržané ustanovenia Trestného poriadku upravujúce príslušnosť súdov, t. j., ak vo veci rozhodol súd, ktorý nebol vecne, miestne príslušný alebo funkčne príslušný. Príslušnosť súdov je upravená v § 16 až § 18 Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

Vychádzajúc z hmotnoprávných a procesnoprávných predpisov upravujúcich príslušnosť súdov, bol bývalý Špeciálny súd v Pezinku vecne, miestne a funkčne príslušným súdom a zároveň mu bola daná právomoc na konanie a rozhodovanie v trestnej veci obvineného R. Š. a spol.

Vecná príslušnosť tohto súdu je upravená v ustanovení § 17 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého Špeciálny súd vykonáva konanie o trestných činoch patriacich do jeho právomoci v prvom stupni (právomoc Špeciálneho súdu - § 15a Tr. por. účinného do 1. januára 2006). Podľa § 9 ods. 1 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného do 16. júla 2009, Špeciálny súd koná a rozhoduje v trestnoprávných veciach a v iných veciach, o ktorých to ustanovuje predpis o konaní pred súdmi.

Vzhľadom k námietke obvineného o neústavnosti tejto inštitúcie a tým vyplývajúcej nepríslušnosti Špeciálneho súdu je nutné vysvetliť, ako sa s otázkou právoplatnosti a vykonateľnosti doteraz vydaných rozhodnutí vysporiadal Ústavný súd v náleze z 20. mája 2009 sp. zn. PL. ÚS 17/08 (ďalej len „nález ústavného súdu“), v ktorom sa konštatuje, že právoplatné, ale nevykonané rozsudky Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry nie sú na základe tohto rozhodnutia dotknuté dôvodom na obnovu konania podľa ustanovení Trestného poriadku v zmysle § 41b zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia, je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Ústavný súd v náleze pripomína, že predmetné ustanovenie je aplikovateľné iba na prípady, keď bol právoplatný, ale ešte nevykonaný rozsudok v trestnom konaní, vydaný na základe bezprostrednej aplikácie právneho predpisu vytvárajúceho priamy hmotnoprávny základ súdneho rozhodnutia, ktorý stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy. V niektorých prípadoch nemožno vylúčiť ani dopad neústavnosti procesných ustanovení právnych predpisov na aplikovateľnosť § 41b ods. 1 vo vzťahu k takýmto rozsudkom. V takýchto prípadoch je však nevyhnutnou podmienkou existencia priamej príčinnej súvislosti medzi neústavnosťou aplikovanej procesnej normy a zásahom do základných práv.

V odôvodnení citovaného nálezu Ústavný súd Slovenskej republiky ďalej konštatoval, že zásadné dôvody rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o nesúlade napadnutých právnych predpisov s ústavou a s označenými medzinárodnými zmluvami sa týkajú kolízie inštitucionálneho vymedzenia a postavenia Špeciálneho súdu v systéme súdov Slovenskej republiky a úpravy postavenia jeho sudcov s ústavnými princípmi, že nie je daná priama príčinná súvislosť medzi povahou zisteného nesúladu právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom

v individuálnych prípadoch. Právne predpisy, ktorých nesúlad Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil v bode 1. citovaného nálezu, nepredstavujú hmotnoprávny základ rozsudkov Špeciálneho súdu v jednotlivých trestných veciach v zmysle § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, v dôsledku čoho v bode 3. citovaného nálezu vylúčil možnosť obnovy konania z dôvodu straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu Špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nálezom Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho rozhodnutia vo vzťahu k preskúmaným právnym predpisom majú účinky ex nunc (do budúcnosti) a zároveň, že týmto rozhodnutím nie sú dotknuté vydané rozhodnutia Špeciálneho súdu v trestnom konaní.

Nadväzujúc na uvedené je potrebné upozorniť, že Ústavný súd síce nevylúčil podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku z taxatívne uvedených dôvodov v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až l) a ods. 2 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, ale zároveň je potrebné dodať, že citovaný nález ústavného súdu nie je dôvodom dovolania v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011.

Rovnakou námietkou sa zaoberal už aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej už len „ESLP“), ktorý vo veci Fruni proti Slovensku (rozsudok ESLP z 21. júna 2011, sťažnosť č. 8014/07, § 135-149) poukázal predovšetkým na to, že úvahy o rovnováhe jednotlivých mocí v štáte, ktoré hrali zásadnú úlohu v argumentácii ústavného súdu v spomínanom náleze, neznamenajú automaticky porušenie čl. 6 Dohovoru. Podľa názoru ESLP bol Špeciálny súd zjavne založený zákonom, jeho sudcovia boli neodvolateľní po dobu výkonu svojho mandátu, a pokiaľ ide o možnosti zániku mandátu v dôsledku odobratia bezpečnostnej previerky, ESLP zohľadnil, že k takému kroku nikdy nedošlo, a keby sa tak stalo, mal dotknutý sudca dostatočné záruky v podobe možnosti obrátiť sa na osobitný výbor parlamentu, alebo na najvyšší súd a ústavný súd.».

Vo vzťahu k námietke rozdelenia pôvodnej trestnej veci na tri samostatné konania najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že „skutočnosť, že prvostupňový súd procesne rozdelil pôvodnú trestnú vec týkajúcu sa tridsiatich obžalovaných, ktorých prokurátor obžaloval zo spáchania celkovo devätnástich trestných činov, na tri samostatné

konania, nemožno považovať za námietku, ktorú možno subsumovať pod jeden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 na urýchlenie konania alebo z iných dôležitých dôvodov možno konanie o niektorom z trestných činov alebo proti niektorému z obvinených vylúčiť zo spoločného konania.

K vylúčeniu zo spoločného konania došlo na základe objektívnych skutočností, ktoré vyplynuli z konania pred prvostupňovým súdom. Špeciálny súd pritom postupoval v súlade s Trestným poriadkom, čo konštatoval aj odvolací súd.“.

Dovolateľ uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku účinného do 31. augusta 2011 [po novele Trestného poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z., t. j. po 31. auguste 2011, bol tento dovolací dôvod zaradený pod písm. n), pod ktorým ho aj sťažovateľ označil], v zmysle ktorého možno dovolanie podať aj vtedy, ak bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie, a súd rozhodol, že podmiennečné prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

K tomuto dovolaciemu dôvodu najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že „sa (na rozdiel od iných dovolacích dôvodov, vzhľadom na jeho zákonnú formuláciu, neviaže na označenie chyby rozhodnutia alebo konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však znenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 neznamena, že dôvod dovolania je splnený, ak sa naplní hypotéza uvedená v tomto ustanovení, teda ak súd rozhodne tam uvedeným spôsobom. Tento dovolací dôvod je potrebné vyložiť tak, že dovolací súd na základe z tohto dôvodu podanej dovolacej námietky preskúma zákonnosť a odôvodnenosť rozhodnutia súdu, ktorého hmotnoprávnym podkladom bolo ustanovenie § 30 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (inak § 34 ods. 8 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) teda rozhodnutia o neprípustnosti podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého na doživotie. Dôvodom podania dovolania podľa tohto ustanovenia je teda právoplatné rozhodnutie súdu, ktorý rozhodol o uložení trestu odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmiennečného prepustenia. Takéto rozhodnutie súdu nie je obligatórne, súd teda môže

rozhodnúť o neprípustnosti podmieneného prepustenia z výkonu doživotne uloženého trestu odňatia slobody. Na túto okolnosť potom nadväzuje prieskum odôvodnenosti takého rozhodnutia. Rozsah preskúvavacej povinnosti dovolacím súdom je v tomto prípade obmedzený iba na posúdenie toho, či boli splnené všetky zákonné podmienky na uloženie tohto druhu trestu v zmysle ustanovenia § 29 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (inak § 47 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) vo vzťahu k § 30 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Špeciálny sud rozsudkom z 17. septembra 2007 sp. zn. PK 2 Tš 17/2005 uložil dovolateľovi výnimočný súhrnný trest odňatia slobody na doživotie podľa § 219 ods. 2 s použitím § 35 ods. 2 a § 29 ods. 3 Tr. zák. (a zároveň zrušil rozsudok špeciálneho súdu z 3. mája 2006 sp. zn. PK 2 TŠ 9/2005 vo výroku o treste), ale uložený trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia (namietaný dovolací dôvod) v zmysle ustanovenia § 30 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 mu uložený nebol. Pri správnej aplikácii Trestného zákona účinného do 31. júla 2001, predmetné ustanovenie ani nebolo možné použiť, keďže bolo zrušené od 1. júla 1990 do 31. augusta 2003. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že predmetná námietka obvineného je nedôvodná.“.

V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že „je evidentné, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov, lebo dovolací súd po predbežnom preskúmaní veci žiaden z týchto dovolacích dôvodov nezistil“.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím (prípadne iným zásahom) a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 20/09).

K odôvodneniu rozhodnutia dovolacieho súdu ústavný súd uvádza, že predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd reagoval na všetky zásadné námietky sťažovateľa a svoje právne úvahy zodpovedne vysvetlil.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k týmto relevantným čiastkovým záverom:

V úvode odôvodnenia napadnutého uznesenia sa najvyšší súd zaoberal účinkami nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 na rozhodnutia špeciálneho súdu v jednotlivých trestných veciach. Poukázal na to, že predmetný nález ústavného súdu má vo vzťahu k preskúmaným právnym predpisom účinky *ex nunc* a nepredstavuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Uviedol tiež, že právoplatné rozsudky špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní do dňa straty účinnosti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 458/2003 Z. z.“) nie sú výlučne na podklade tohto nálezu dotknuté možnosťou obnovy konania podľa Trestného poriadku. Ustanovenie § 41b zákona o ústavnom súde je potrebné aplikovať tak, že dôvod na obnovu konania vzniká, ak právoplatný a nevykonaný rozsudok v trestnom konaní bol vydaný na základe bezprostrednej aplikácie právneho predpisu, ktorý stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy a ktorý tvoril priamy hmotnoprávny základ súdneho rozhodnutia. Navyše, rozhodnutia špeciálneho súdu a odvolacieho súdu boli vydané oveľa skôr, ako začalo konanie o súlade. Poukázal na to, že špeciálny súd v predmetnej veci neaplikoval právnu normu, o ktorej by bolo rozhodnuté, že je protiústavná, s tým, že vo veci konal a rozhodoval podľa rovnakých hmotnoprávnych a procesných právnych noriem ako ostatné súdy v trestných veciach.

Vo vzťahu k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol, že dovolacie námietky sťažovateľa, ktorými namieta správnosť a úplnosť skutkových zistení, nemožno subsumovať pod tento dovolací dôvod, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Dovolací súd je totiž zásadne povinný vychádzať zo skutkového stavu zisteného súdmi nižších stupňov. V nadväznosti na takto zistený skutkový stav je potom oprávnený zvažovať správnosť jeho hmotnoprávneho posúdenia. Pritom platí, že skutkový stav nemôže ani skúmať, ale ani meniť. V rámci tohto dovolacieho dôvodu sťažovateľ v podstate namieta skutkový stav. Svojimi námietkami sa v podstate snažil dosiahnuť iné hodnotenie dôkazov oproti tomu, ako ich hodnotili súdy nižšieho stupňa, a tak dosiahnuť zmenu skutkových zistení podľa vlastnej verzie skutkového deja. Z toho vyplýva, že uplatnený dovolací dôvod neobstojí, pretože námietky sťažovateľa smerujú výhradne voči hodnoteniu dôkazov, resp. úplnosti vykonaného dokazovania, teda proti skutkovým zisteniam prvostupňového súdu a odvolacieho súdu.

Napokon najvyšší súd sťažovateľovi podrobne vysvetlil, prečo jeho dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. n) Trestného poriadku (teda že dovolanie je možné podať aj vtedy, ak bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie, a súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné) nebol naplnený, a preto túto námietku považoval za nedôvodnú.

V napadnutom uznesení najvyšší súd interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku dovolania [§ 371 ods. 1 písm. a), i) a n) Trestného poriadku] a vo vzťahu k nej posúdil relevantnosť jednotlivých argumentačných námietok sťažovateľa. Najvyšší súd na základe náležitého odôvodnenia vylúčil danosť naplnenia dovolacích dôvodov podľa citovaných ustanovení Trestného poriadku a rozhodol o odmietnutí dovolania.

Vo vzťahu k odmietnutiu dovolania podaného podľa § 371 ods. 1 písm. a), i) a n) Trestného poriadku je nutné zdôrazniť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, ktorými je podľa dovolateľa opodstatnená existencia niektorého zákonom ustanoveného dôvodu dovolania, musí i vecne zodpovedať niektorému zákonom ustanovenému dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. n) Trestného poriadku, a preto je potrebné chápať tieto dôvody dovolania materiálne, nestačí na nich len formálne

poukázať v podanom dovolaní, aby bolo zadosťučinené § 374 (obsah dovolania) Trestného poriadku.

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsiacim mimo tejto sústavy. Najvyšší súd ako mimoriadna opravná inštancia sa dovolaním sťažovateľa zaoberal v súlade s ustanoveniami relevantnej právnej úpravy a napadnuté rozhodnutie, ako aj jemu predchádzajúci postup druhostupňového súdu preskúmal a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Obsahom práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru nie je totiž automaticky nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal predstave sťažovateľa (m. m. III. ÚS 51/08).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie princípu právnej istoty vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že ten má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a tento ústavný princíp je zároveň jedným z atribútov základného práva na súdnu ochranu a jeho esenciálnej zložky – práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska sa konštatovaná zjavná neopodstatnenosť vo vzťahu k namietanému porušeniu tohto základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy týka rovnako (materiálne) aj tejto námietky.

Takisto nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, pretože konečným odsudzujúcim rozhodnutím v trestnej veci, ktoré (rozhodnutie) nie je z hľadiska dodržania ochrany základných práv imperfektné a ktorým bola v konečnom dôsledku vyslovená vina (v tomto prípade sťažovateľa), logicky nemôže dôjsť k porušeniu práva na prezumpciu neviny, a navyše ústavný súd poznamenáva, že z obsahu sťažnosti nevyplývajú žiadne skutočnosti svedčiace o porušení prezumpcie neviny v celom doterajšom priebehu trestného konania (napr. vyjadrenie niektorého zo súdov konajúcich v trestnej veci sťažovateľa k otázke viny ešte pred vyhlásením meritórneho rozhodnutia).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru sťažnosť v tomto smere bližšie neodôvodnil a ani neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie tohto označeného práva podľa medzinárodnej zmluvy.

Taktiež k námietke sťažovateľa, že dovolací súd mal jeho argument týkajúci sa rozdelenia vecí (na ekonomickú a násilnú trestnú činnosť) subsumovať pod správny dovolací dôvod, a tak ho preskúmať, a nie skonštatovať, že rozdelenie vecí nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že tento jeho argument „nemožno považovať za námietku, ktorú možno subsumovať pod jeden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Tr. por. účinného do 31. augusta 2011“. Sťažnosť sťažovateľa sa preto aj v tejto jeho časti javí ako zjavne neopodstatnená.

S poukazom na uvedené ústavný súd dospel k názoru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je potrebné považovať za ústavne akceptovateľné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe týchto skutočností, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o takej vecnej súvislosti medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením a namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy a jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru.

Na rozdiel od sťažovateľa ústavný súd nezistil, že by najvyšší súd svoje právne závery nedostatočne zdôvodnil alebo že by podcenil a prehliadol argumentáciu sťažovateľa. Všetky námietky, ktoré sťažovateľ uviedol, najvyšší súd zahrnul do svojich úvah a zohľadnil ich, ale vzhľadom na nemožnosť ich podriadenia pod tvrdené dovolacie dôvody ich odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd preto zastáva názor, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu obsahuje relevantné a určité

argumenty, ktoré svedčia o nenaplnení uvedených dovolacích dôvodov. To, že dovolací súd nerozhodol v súlade s očakávaniami sťažovateľa, ešte neznamená, že došlo k porušeniu jeho práv.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy ani práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už na predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa v nej nastolenými (napr. žiadosťou o ustanovenie advokáta).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2014